

ЗАТВЕРДЖУЮ

 В. о. директора ІЕМ
(назва інституту)
Сергій ПОБІГУН
(Ім'я ПРІЗВИЩІ)
«01» 09 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

СТРАХОВІ ПОСЛУГИ

(назва навчальної дисципліни)

Освітній рівень перший (бакалаврський) рівень
(назва освітнього рівня)

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
(цифра і назва галузі знань)

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

Спеціалізація _____
(назва спеціалізації за наявності)

Освітня програма «Фінанси, митна справа та фіскальне адміністрування»
(назва ОП)

Статус дисципліни обов'язкова
обов'язкова/вибіркова

Мова викладання українська

2024 р.

Розробник(и):

Доцент кафедри фінансів,
обліку та оподаткування, к.е.н., доц.
(посада, назва кафедри, науковий ступінь, вчене звання)
nataliia.krykhivska@nung.edu.ua

Наталія КРИХІВСЬКА
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено на засіданні кафедри фінансів, обліку та оподаткування
(назва кафедри)

Протокол від «_29_»_серпня_2024 року №_1_.

/ В. о. завідувача кафедри фінансів, обліку та оподаткування
(назва кафедри)

Лілія МАРИНЧАК
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Узгоджено:

В. о. завідувача випускової
кафедри фінансів, обліку та оподаткування
(назва кафедри)

Лілія МАРИНЧАК
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Гарант ОП Фінанси, митна справа та фіскальне адміністрування
(назва програми)

Ірина ФАДЄЄВА
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1 ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Мета і завдання дисципліни	Мета навчальної дисципліни — отримання студентами поглиблених знань щодо змісту та організації роботи страховиків по забезпеченню потреб юридичних осіб і громадян у страхових послугах. Основними завданнями дисципліни є можливість оволодіти майбутнім спеціалістам навиками розробки та здійснення страхових операцій, з'ясувати роль страхових послуг в економічній розбудові суспільства, визначити сукупність заходів по ефективному страховому захисту.
Посилання на розміщення дисципліни на навчальній платформі	Навчально-методичне забезпечення розміщено на сторінці кафедри фінансів, обліку та оподаткування за покликанням: https://nung.edu.ua/departament/kafedra-finansiv-obliku-ta-opodatkuвання/522-opp-072-finansy-mytна-sprava-ta-fiskalne Дистанційний курс на навчальній платформі MOODLE: https://dn.nung.edu.ua/course/view.php?id=1312
Попередні вимоги для вивчення дисципліни / пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Страховання» та інших, достатніх для розуміння понятійного апарату.
Постреквізити	-
Результати навчання	ПРН04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування. ПРН05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). ПРН07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПРН10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
Компетентності	інтегральна: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності. загальні: ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. спеціальні: ФК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

	ФК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. ФК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
Підсумковий контроль, форма	Іспит
Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)	навчальна дисципліна формує комунікаційні та презентаційні навички, навички критичного мислення, уміння швидко адаптуватися до нових умов.

2 ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1) щодо відвідування занять і поведінки на них

Згідно «Положення про організацію освітнього процесу в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу» (від 31.03.2022 р., наказ № 68) (https://docs.google.com/document/u/1/d/e/2PACX-1vQfAsqo4SgfOAC4CORnktD6cV8e_Drg1hQjAOslC9I_XLrMvCZw4gmGVYKAUTinjeSYCpze5Rc0P4ad/pub) відвідування здобувачами вищої освіти всіх аудиторних занять з пропонованої дисципліни за чинним протягом семестру розкладом є обов'язковим. Спізнення на зазначені заняття – не допускаються.

Усі види навчальних робіт і завдань необхідно виконувати вчасно, щоб зберігати загальний темп курсу, котрий сприяє ефективному засвоєнню матеріалу. Наслідками пропущених практичних занять без поважних причин, зазвичай, стають додаткові види самостійної роботи (домашня контрольна робота, усна відповідь, тестовий контроль, презентація, есе).

При відвідуванні занять в режимі відеоконференцій необхідно працювати із ввімкненими відеокамерами, приєднуватися до заняття з корпоративних акаунтів, найменування якого повинно містити прізвище та ім'я здобувача освіти.

2) щодо дотримання принципів академічної доброчесності

Не допускається порушення академічної доброчесності, зокрема неприпустимими є елементи плагіату в презентаціях та доповідях, списування під час виконання контрольних завдань (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв), фальсифікації та фабрикації в письмових роботах. Студенти повинні проявляти самостійність у виконанні поставлених завдань, коректності посилань на інформаційні джерела.

Здобувачі вищої освіти під час навчання в університеті зобов'язані неухильно виконувати «Положення про академічні доброчесність працівників та здобувачів вищої освіти Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу» (від 13.12.2019 р., наказ № 327 зі змінами внесеними згідно з наказом ректора від 05 квітня 2022 року № 73) (https://docs.google.com/document/u/1/d/e/2PACX-1vQdKO2-AhMnnm0rW-jiwpNiRWKdicYQcz3Gk2uPBXV1BwgCbHr0Kr_1NeOu_E-SDHqYliqMZOPHZp1g/pub).

3) щодо оцінювання

Форма зарахування навчальної дисципліни відповідає вимогам навчального плану і враховує специфіку дисципліни, у тому числі поставлені цілі та результати навчання. Студентів інформується на першому занятті з даної дисципліни про правила зарахування навчальної дисципліни, у тому числі – Кількість вимог, форми та критерії оцінювання. Поточний контроль успішності студентів проводиться викладачем безпосередньо під час її вивчення на поточних заняттях згідно розкладу та відповідно до робочої програми. Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається та під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно і вони не входять у структуру практичного заняття. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль підготовки та засвоєння практичних навичок із метою перевірки підготовленості студента до заняття. У процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота студента щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

До всіх студентів застосовуються єдині принципи, вимоги та критерії оцінювання. Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: лекції – 40% семестрової оцінки, практичні роботи – 60 % семестрової оцінки.

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами тематичних контролів та підсумкового контролю за 13-ма змістовними модулями ЗМ1-ЗМ13. Оцінювання лекційного (теоретичного) курсу проводиться у вигляді колоквіумів через форму опитування в Moodle. Оцінювання практичного курсу (практичні заняття) проводиться шляхом перевірки виконання поставлених практичних та індивідуальних завдань.

До складання іспиту допускаються студенти, які виконали усі види робіт, завдань, передбачених на семестр з даної навчальної дисципліни, відвідали усі, передбачені даною програмою навчальної дисципліни навчальні заняття та набрали сумарно не менше 35 балів. Пропуски занять без поважної причини відпрацьовуються студентом згідно розкладу консультацій, що подано на сайті кафедри (<https://nung.edu.ua/departament/institut-ekonomiki-ta-menedzhmentu/kafedra-finansiv>). При оцінюванні надається перевага стандартизованим методам: тестуванню, структурованій письмовій роботі. За змістом оцінюється рівень сформованості умінь та навичок, що визначені в освітній програмі підготовки бакалаврів спеціальності 072 – Фінанси, банківська справа та страхування та відображені у даній програмі.

У разі застосування дистанційної технології навчання поточний та семестровий контролю здійснюються згідно «Положення щодо організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів вищої освіти із застосуванням дистанційних технологій» від 22.10.2022р. наказ №262

(https://docs.google.com/document/u/1/d/e/2PACX-1vTA8xDAhVyCMLSvHWaS9lc6EBR8mO-hwz_DIjw6iRER_tVGd6nRCPQwVx7_jmBFO/pub).

4) щодо кінцевих термінів (дедлайнів) та перескладання

Екзамен – це форма підсумкової атестації засвоєння студентом (слухачем) теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни за семестр. Студент повинен протягом навчального семестру вчасно (до наступного заняття) виконувати всі завдання даної робочої програми. Повторне складання екзамену дозволяється не більше двох разів з дисципліни – перший раз екзаменатору, призначеному завідувачем кафедри, другий – комісії, яка створюється директором інституту.

5) щодо визнання результатів навчання у неформальній освіті (у випадку наявності такої можливості)

Робочою програмою не передбачено визнання результатів навчання у неформальній освіті.

Уніфікована інформація

6) щодо оскарження результатів контрольних заходів

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до Положення про звернення здобувачів вищої освіти з питань, пов'язаних з освітнім процесом, затвердженого наказом ректора університету № 43 від 24.02.2020 року. Ознайомитись з документом можна за покликанням <https://griml.com/L3VUV>.

7) щодо конфліктних ситуацій

Спілкування учасників освітнього процесу (викладачі, здобувачі) відбувається на засадах партнерських стосунків, взаємопідтримки, взаємоповаги, толерантності та поваги до особистості кожного, спрямованості на здобуття істинного знання. Вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до Положення про вирішення конфліктних ситуацій в ІФНТУНГ, затвердженого наказом ректора університету № 44 від 24.02.2020 року. Ознайомитись з документом можна за покликанням <https://griml.com/i42PI>.

8) щодо опитування здобувачів

Після завершення курсу здобувачу надається можливість пройти опитування стосовно якості викладання дисципліни за покликанням <https://nung.edu.ua/departament/yakist-osviti/04-anketuvannya>

9) щодо політики використання інструментів генеративного штучного інтелекту в навчальному процесі

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися базових принципів використання інструментів генеративного штучного інтелекту

відповідно до Положення про загальні політики використання інструментів генеративного штучного інтелекту в навчальному процесі ІФНТУНГ, затвердженого наказом ректора університету від 15.03.2024 року No 82. Ознайомитись з документом можна за покликанням <https://salo.li/1E36Aae>.

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Кількість навчальної дисципліни

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Страхові послуги» згідно з чинним НП, розподіл за семестрами і видами навчальної роботи характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни

Найменування показників	Усього	Розподіл по семестрах	
		Семестр _8_	Семестр _____
Кількість кредитів ECTS	4	4	
Загальний обсяг часу, год.	120	120	
Аудиторні заняття, год., у т.ч.:	44	44	
– лекційні заняття	24	24	
– практичні/семінарські заняття	20	20	
– лабораторні заняття	-	-	
Самостійна робота, год	76	76	
Форма семестрового контролю (іспит, залік, захист КР, захист КП)	Іспит	Іспит	

3.2. Лекційні заняття

Тематичний план лекційних занять дисципліни характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин	Література
М 1	Страхові послуги в особовому страхуванні	10	
ЗМ1	Страхові послуги та особливості їх реалізації	2	1-3
Т1	Сутність страхової послуги та процес її реалізації Страховий ринок та проблеми його розвитку в економічній системі України Страхові посередники в системі реалізації страхових послуг		
ЗМ2	Порядок укладання та ведення страхової угоди	2	1-3
Т2	Сутність та порядок укладання договору страхування. Права й обов'язки суб'єктів страхових відносин. Відмова у страхових виплатах. Припинення дії договору страхування.		
ЗМ3	Страхування життя та пенсій		

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин	Література
Т3	Сутність страхування життя Основні види страхових послуг у сфері страхування життя Таблиця смертності та її значення Добровільне страхування додаткової пенсії		
ЗМ4	Страхування від нещасних випадків		
Т4	Сутність страхового захисту життя, здоров'я та працездатності громадян від нещасного випадку Обов'язкове страхування від нещасних випадків Добровільне індивідуальне та колективне страхування від нещасних випадків	2	1-3
ЗМ5	Медичне страхування		
Т5	Система та ринок медичного страхування Обов'язкове медичне страхування Добровільне медичне страхування Страхування громадян, які від'їжджають за кордон	2	1-3
М 2	Страхування майна та відповідальності юридичних та фізичних осіб	14	
ЗМ6	Страхування підприємницьких ризиків		
6	Підприємницькі ризики та необхідність їх страхування. Страхування від перерв у виробництві внаслідок знищення або пошкодження майна. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.	2	1-3
ЗМ7	Сільськогосподарське страхування		
Т7	Страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень. Страхування сільськогосподарських тварин. Страхування будівель та іншого майна сільськогосподарських підприємств.	1	1-3
ЗМ8	Страхування технічних ризиків		
Т8	Страхування будівельно-монтажних ризиків. Страхування машин від поломок. Страхування електронної техніки.	1	1-3
ЗМ 9	Страхування фінансово-кредитних ризиків		
Т9	Сутність та основні види страхування фінансових ризиків Економічний зміст страхування кредитних ризиків Страхування прибутку (доходу), страхування депозитів та інші види страхування фінансових ризиків.	2	1-3
ЗМ 10	Автотранспортне страхування		
Т10	Об'єкти та ризики страхування авто-каско Умови страхування вантажів Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	2	1-3
ЗМ 11	Морське страхування		
Т11	Сутність морського страхування Страхування каско суден Морське страхування перевезених вантажів – карго Страхування відповідальності судновласників	2	1-3
ЗМ 12	Авіаційне страхування		

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин	Література
T12	Сутність авіаційного страхування Обов'язкове авіаційне страхування цивільної авіації Види обов'язкового авіаційного страхування цивільної авіації Добровільні види авіаційного страхування Космічне страхування		
ЗМ 13	Страхування майна і відповідальності громадян	2	1-3
T13	Страхування майна фізичних осіб Види обов'язкового та добровільного страхування відповідальності громадян		
	Всього	24	

3.3. Практичні (семінарські) заняття

Теми практичних (семінарських) занять дисципліни наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних (семінарських) занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин	Література
М 1	Страхові послуги в особовому страхуванні	10	
ЗМ 1	Страхові послуги та особливості їх реалізації	2	1-3
ЗМ 2	Порядок укладання та ведення страхової угоди	2	1-3
ЗМ 3	Страхування життя та пенсій	2	1-3
ЗМ 4	Страхування від нещасних випадків	2	1-3
ЗМ 5	Медичне страхування	2	1-3
М 2	Страхування майна та відповідальності юридичних та фізичних осіб	10	
ЗМ 6	Страхування підприємницьких ризиків	1	1-3
ЗМ 7	Сільськогосподарське страхування	1	1-3
ЗМ 8	Страхування технічних ризиків	1	1-3
ЗМ 9	Страхування фінансово-кредитних ризиків	2	1-3
ЗМ 10	Автотранспортне страхування	2	1-3
ЗМ 11	Морське страхування	1	1-3
ЗМ 12	Авіаційне страхування	1	1-3
ЗМ 13	Страхування майна і відповідальності громадян	1	1-3
	Всього	20	

3.4. Лабораторні заняття

Лабораторні заняття не передбачені.

3.5. Завдання для самостійної роботи здобувача

Види самостійної роботи в межах даного курсу наводяться у таблиці 4, згідно П.2.2.3 Порядку розроблення та затвердження робочих програм

<https://nung.edu.ua/departament/navchalnyy-viddil/04-normatyvno-pravova-baza-universytetu>

Таблиця 4 – Види самостійної роботи

Найменування видів самостійної роботи	Кількість годин
Опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10
Підготовка до практичних занять та поточних контрольних заходів	10
Опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	26
Підготовка та складання іспиту	30
Усього годин	76

Перелік матеріалу, який вноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 5.

Таблиця 5 – Матеріал, що вноситься на самостійне вивчення

Шифр и	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що вноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література
М 1	Страхові послуги в особовому страхуванні	10	
ЗМ 1	Страхові послуги та особливості їх реалізації 1.1 Становлення ринку страхових послуг України 1.2 Проблеми розвитку страхової сфери в Україні 1.3. Роль і місце страхових брокерів у реалізації страхових послуг 1.4. Вимоги законодавства України щодо страхових посередників 1.5. Особливості надання страхових послуг у Ллойді	2	1-3
ЗМ 2	Порядок укладання та ведення страхової угоди 2.1. Договори страхування та вимоги до них в країнах Європейського Співтовариства. 2.2. Процедура розгляду скарг страхувальників і застрахованих. 2.3. Проблеми врегулювання договорів страхування: міжнародний досвід. 2.4. Особливості змісту заяви про страхування за окремими видами страхування. 2.5. Особливості укладання договорів страхування майна юридичних осіб і громадян.	2	1-3

Шифр и	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що вноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література
ЗМ 3	Страховання життя та пенсій 3.1. Розвиток особистого страхування в окремих регіонах України. 3.2. Таблиці смертності і середньої тривалості життя як основа для побудови тарифних ставок в особистому страхуванні. 3.3. Розвиток ринку страхування життя в зарубіжних країнах (США, Японія, країни Західної та Східної Європи). 3.4. Страхові програми зі страхування життя, розроблені страховиками України.	2	1-3
ЗМ 4	Страховання від нещасних випадків 4.1. Оцінка сучасного стану страхування від нещасних випадків в Україні. 4.2. Огляд страхових програм зі страхування від нещасних випадків, які діють на сучасному страховому ринку України. 4.3. Виникнення страхування від нещасних випадків та його розвиток. 4.4. Необхідність обов'язкового страхування від нещасних випадків, його економічне призначення.	2	1-3
ЗМ 5	Медичне страхування 5.1. Страхова медицина та її розвиток в Україні. 5.2. Розвиток медичного страхування в зарубіжних країнах. 5.3. Проблеми впровадження обов'язкового медичного страхування в Україні. 5.4. Лікарняні каси, необхідність впровадження їх в Україні.	2	1-3
М 2	Страховання майна та відповідальності юридичних та фізичних осіб	16	1-3
ЗМ 6	Страховання підприємницьких ризиків 6.1. Досвід зарубіжних країн у страхуванні підприємницьких ризиків. 6.2. Проблеми та перспективи розвитку страхування ризиків підприємницької діяльності в Україні. 6.3. Роль і завдання страхових компаній у системі екологічного страхування (страхування відповідальності за забруднення навколишнього середовища). 6.4. Необхідність і розвиток страхування цивільної відповідальності виробників за якість виробленої продукції.	2	1-3
ЗМ 7	Сільськогосподарське страхування 7.1. Оцінка сучасного стану сільськогосподарського страхування в Україні. 7.2. Досвід сільськогосподарського страхування в зарубіжних країнах та можливості його використання в Україні. 7.3. Участь держави у страхуванні сільськогосподарських ризиків.	2	1-3
ЗМ 8	Страховання технічних ризиків 8.1. Іноземний досвід страхування будівельно-монтажних ризиків та можливості його використання в Україні. 8.2. Практика страхування відповідальності перед третіми особами при будівельно-монтажних роботах в Україні. 8.3. Практика страхування відповідальності перед третіми особами при будівельно-монтажних роботах за кордоном. 8.4. Особливості страхового захисту складного промислового обладнання та машин.	2	1-3

Шифр и	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що вноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література
ЗМ 9	Страхування фінансово-кредитних ризиків 9.1. Проблеми розвитку кредитного страхування в Україні. 9.2. Проблеми страхування фінансових ризиків в Україні. 9.3. Система взаємовідносин страхових компаній із банківськими установами на ринку кредитування. 9.4. Проблеми і перспективи страхування депозитів. 9.5. Особливості страхування іпотечних кредитів.	2	1-3
ЗМ 10	Автотранспортне страхування 10.1. Оцінка сучасного стану і перспектив розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні. 10.2. Система «Бонус-Малус» при страхуванні автотранспортних засобів. 10.3. Особливості діяльності аварійного комісара при автотранспортному страхуванні. 10.4. Міжнародна система страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. 10.5. Роль непрямих посередників у забезпеченні страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів.	2	1-3
ЗМ 11	Морське страхування 11.1. Організаційні та інші перешкоди розвитку морського страхування в Україні. 11.2. Характеристика основних видів небезпек при страхуванні морських суден. 11.3. Характеристика основних видів небезпек при страхуванні вантажів, що перевозяться морем. 11.4. Види страхування відповідальності судовласників. 11.5. Страхування пасажирів від нещасних випадків на морському транспорті.	2	1-3
ЗМ 12	Авіаційне страхування 12.1. Варшавська конвенція (1929 р.) та її роль в розвитку авіаційного страхування. 12.2. Послуги страховиків авіаційного страхування відносно суден та вантажів за межами України. 12.3. Організація страхування авіаційних та космічних ризиків (порівняти вітчизняний та зарубіжний досвід). 12.4. Страхування цивільної відповідальності суб'єктів космічної діяльності. 12.5. Страховий захист громадян від нещасних випадків на повітряному транспорті.	2	1-3
ЗМ 13	Страхування майна і відповідальності громадян 13.1. Стан розвитку страхування майна громадян в Україні. 13.2. Іноземний досвід страхування майна громадян. 13.3. Страхування на випадок ремонту квартир. 13.4. Особливості страхування майна в приватних садибах. 13.5. Страхування тварин, що належать громадянам. 13.6. Системи страхового забезпечення у страхуванні майна громадян.	2	1-3

Контроль за опрацюванням тем, винесених на самостійне навчання, входить до поточного оцінювання за відповідними змістовними модулями.

3.6. Курсовий проєкт/робота

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Перелік основної літератури

1. Закон України «Про страхування» / Верховна Рада України; Закон від 18.11.2021 № -1909-IX (зі змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
2. Шишпанова Н.О. Страхові послуги: курс лекцій для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» спеціальності 072«Фінансів, банківської справи та страхування» денної форми навчання. Миколаївський національний аграрний університет, 2020. 112 с. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/7093/1/Strakhovi%20posluhy.pdf>
3. Говорушко Т. А. Страхові послуги : підручник / Т. А. Говорушко. К. : Центр учбової літератури, 2019. 376 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Hovorushko_Tamara/Strakhovi_posluhy.pdf

4.2 Перелік додаткової та навчальної літератури

4. Крихівська Н.О., Ромашко О. М. Страхові послуги: методичні вказівки до вивчення дисципліни, для практичних занять та самостійної роботи студентів. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2022. 49 с. URL: https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=474139
5. Шишпанова Н.О. Страхування майна і відповідальності: курс лекцій. Миколаївський національний аграрний університет, 2018. 91 с. <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4805/1/Strakhuvannia%20maina%20ta%20vidpovidalnosti.pdf>
6. Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Страхування : навчальний посібник / Мельник Т. А., Сибірцев В. В. Кропивницький: ПП «Ексклюзив Систем», 2022. 307с. URL: https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=477388
7. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с. URL: https://search.library.nung.edu.ua/DocDescription?doc_id=470524
8. Страхові послуги: підручник / [С.С. Осадець, Т.М. Артюх, О.О. Гаманкова та ін.] ; кер. авт. кол. і наук. ред. проф. С.С. Осадець і доц. Т.М. Артюх. URL: <https://studentbooks.com.ua/content/view/137/43/>
9. Ромашко О. М., Крихівська Н. О., Савчин Л. М. Страхові компанії як елемент кредитної системи. *Бізнес Інформ*. 2021. №8. С. 150–156. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-8-150-156>
10. Ромашко О.М., Крихівська Н.О. Теоретичні аспекти медичного страхування. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. 1(3), 183-194. <https://doi.org/10.52058/2786-5274> -2022-1(3)-183-194

11. Крихівська, Н. О., Ромашко, О. М., & Мацьків, Р. Т. (2023). Ефективність діяльності страхових компаній на ринку медичного страхування. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, (9). (фахове видання, Index Copernicus). URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-9-08-01>

4.3 Інформаційні ресурси в Інтернеті

12. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/index>
13. Рейтинг страхових компаній України URL: <http://forinsurer.com>
14. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>

5. ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ Й ОЦІНЮВАННЯ

При вивченні дисципліни відповідно до наказу №150 від 24.06.2021р. (додаток №2) використовуються такі форми і методи навчання й оцінювання, що наведені в таблиці 6 (<https://nung.edu.ua/departament/navchalnyy-viddil/04-normatyvno-pravova-baza-universytetu>), а саме:

Таблиця 6 – Забезпечення програмних результатів навчання відповідними формами та методами

Шифр програмного результату навчання	Методи навчання (МН)	Форми і методи оцінювання (МФО)
ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування. ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	МН 1 - словесні методи (МН 1.1 – лекція, МН 1.2 – розповідь – пояснення, МН 1.3 – бесіда); МН 2 - наочні методи (МН 2.4 - комп'ютерні і мультимедійні методи); МН 3 - практичні методи (МН 3.1 – вправи, МН 3.4 - практичні роботи); МН 7 – аналітичний метод; МН 10 - метод узагальнення; МН 18 - методи самостійної роботи вдома; МН 20 - інтерактивні методи (МН 20.1 - кейс-метод, МН 20.7 - бесіда-діалог)	МФО 1 – іспит, МФО 4 - поточний контроль, МФО 5 - усний контроль, МФО 6 - письмовий контроль, МФО 8 - тестовий контроль,

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.		

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Розподіл балів, які здобувачі освіти можуть отримати за результатами кожного виду поточного та підсумкового контролів, наведено в таблиці 7.

Таблиця 7 – Розподіл балів оцінювання

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
МФО 6; МФО 8 – письмовий та тестовий контроль засвоєння теоретичних знань модуля М1: КЛ1	20
МФО 6; МФО 8 – письмовий та тестовий контроль засвоєння теоретичних знань модуля М2: КЛ2	20
МФО 5, МФО 8 – усний та тестовий контроль по ЗМ 1	5
МФО 4 - поточний контроль по ЗМ 2	5
МФО 5, МФО 8 – усний та тестовий контроль по ЗМ 3	5
МФО 5, МФО 8 – усний та тестовий контроль по ЗМ 4	5
МФО 5, МФО 8 – усний та тестовий контроль по ЗМ 5	5
МФО 5, МФО 8 – усний та тестовий контроль по ЗМ 6	5
МФО 5, МФО 8 – усний та тестовий контроль по ЗМ 7-8	5
МФО 5, МФО 8 – усний та тестовий контроль по ЗМ 9	5
МФО 5, МФО 8 – усний та тестовий контроль по ЗМ 10	5
МФО 5, МФО 8 – усний та тестовий контроль по ЗМ 11	5
МФО 5, МФО 8 – усний та тестовий контроль по ЗМ 12	5
МФО 5, МФО 8 – усний та тестовий контроль по ЗМ 13	5
Усього	100

Іспитова оцінка (МФО 1) з дисципліни виставляється студенту відповідно до наказів ректора про проведення семестрового контролю та кваліфікаційної атестації (<https://nung.edu.ua/departament/navchalnyy-viddil/04-normatyvno-pravova-baza-universytetu>) згідно чинної шкали оцінювання.

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням застосовуються рівні навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, наведені в таблиці 8.

Таблиця 8 – Рівні навчальних досягнень

Рівні навчальних досягнень	Відсоток балу за виконання завдань	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Здобувач вищої освіти	
Відмінний	90...100	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для вирішення поставлених перед ним завдань
Достатній	75...89	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні недоліки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	60...74	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдання
Незадовільний	менше 60	має фрагментарні знання (менше половини) у незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача

Результати навчання з дисципліни оцінюються за 100-бальною шкалою (від 1 до 100) з переведенням в оцінку за традиційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» відповідно до шкали, наведеної в таблиці 9).

Таблиця 9 - Шкала оцінювання: національна та ECTS

Національна	Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS
Відмінно	90-100	A	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок
Добре	82-89	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками
	75-81	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок
Задовільно	67-74	D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків
	60-66	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії

Незадовільно	35-59	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або скласти іспит
	0-34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота

7. ЗАСОБИ НАВЧАННЯ

Для проведення лекцій необхідним є наявність мультимедійного проектора, персонального комп'ютера, презентатора та екрану. У разі проведення занять он-лайн є потреба в персональних комп'ютерах викладачеві та студентам з наявними камерами та мікрофонами для візуалізації презентацій та ідентифікації осіб.

Дуальна освіта

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ФК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.